

11 ta' Jannar 2019
09/2019

ŻVILUPP SOSTENIBBLI GĦALL-GŻEJJER MALTIN - VIŻJONI GĦALL-2050

STQARRIJA MILL-KUMMISSJONI INTERDJOĊESANA AMBJENT

Fis-sottomissjoni li l-Kummissjoni Interdjoċesana Ambjent (KA) hejjiet waqt l-eżerċizzju ta' konsultazzjoni dwar il-Viżjoni għall-Iżvilupp Sostenibbli għall-Gżejjer Maltin għall-2050 li sar f'Novembru li għadda, hija tqajjem dawn il-punti:

- a) Dwar ir-responsabbiltà li għandha tittieħed mill-ministeri varji, il-KA tħoss li x-xogħol tagħhom ma jhallihomx jiffokaw fuq kwistjonijiet ta' żvilupp sostenibbli. Mill-banda l-oħra, il-fatt li l-iżvilupp sostenibbli jkun taħt il-Ministeru tal-Ambjent, Żvilupp Sostenibbli u Tibdil fil-Klima jagħti x'jifhem li 'żvilupp sostenibbli' għandu x'jaqsam biss mal-ambjent. Għaldaqstant, il-KA tissuġġerixxi li l-iżvilupp sostenibbli għandu jiddaħħal fil-portafoll tal-prim ministru.
- b) Il-KA tissuġġerixxi li jitwaqqaf kumitat parlamentari magħmul minn rappreżentanti taż-żewġ naħat tal-Kamra li jiddeċiedi fuq strategija nazzjonali għal żvilupp sostenibbli u l-policies li jridu jiġu stabbiliti biex jitwettqu.
- c) Għalkemm l-impenn fuq kull livell huwa importanti, il-Gvern għandu d-dmir jagħmel il-parti tiegħu. Fuq livell ta' policy, dan l-impenn lejn sostenibbiltà jista' jfisser li:
 - i. il-proċess ta' żvilupp sostenibbli jaf jitlob li jiġu implimentati policies li permezz tagħhom jiġu mħarsa l-ambjent u l-interessi soċjali **aktar** milli l-gwadann ekonomiku għal żmien qasir,
 - ii. il-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Ekonomiku u Soċjali (MCESD) għandu jsir il-Kunsill Malti għall-Iżvilupp Sostenibbli (MCSD), u
 - iii. il-konsulenti fuq suġġetti li jikkonċernaw l-iżvilupp ikunu magħżula minn grupp ta' nies li jafu xi jfisser tassew żvilupp sostenibbli.

Il-KA tfaħħar l-inizjattiva tal-Ministeru għall-Ambjent, Żvilupp Sostenibbli u Tibdil fil-Klima li jippreżenta viżjoni għat-tul għas-sostenibbiltà u talli integraha mal-Miri għall-Iżvilupp Sostenibbli (SDGs). Apprezzat ukoll il-firxa wiesgħa ta' konsultazzjoni li jidher li hu sinjal ta' kif inhu ppjanat li jimxi l-proċess kollu. Madankollu, l-KA taraha stramba li f'dokument li jindirizza l-iżvilupp sostenibbli f'Malta—pajjiż b'densità qawwija ta' popolazzjoni—ma tantx jidher li qegħdin nirriflettu fuq il-limiti ta' kemm jiflaħ il-pajjiż u fuq il-ħtieġa li nrażżnu

t-tkabbir. Jeħtieġ li l-Viżjoni tisfida r-raġunament li żieda fil-Prodott Domestiku Gross qiegħda fil-fatt tgħin biex titjeb il-kwalità tal-ħajja tal-ġenerazzjonijiet tal-lum u, fuq kollox, ta' għada.

Għalhekk il-KA tħoss li hemm xi aspetti fil-prinċipji li fuqhom se tkun imsejsa l-governanza li għandha twassal għall-għan mixtieq, li jixirqilhom ikunu kkunsidrati:

- a) **Kunsiderazzjonjiet fit-tul:** għandna nattakkaw il-kawża tal-kwistjoni u mhux is-sintomu.
- b) **Integrazzjoni:** waqt li jagħraf il-ħtieġa li jiġu integrati policies ambjentali, soċjali u ekonomiċi, id-dokument jirrepeti l-iżball li jindirizzahom b'mod separat. L-ekonomija ta' pajjiż ma tistax timxi 'l quddiem jekk ma tingħatax prijorià lill-ambjent u lill-fibra soċjali.
- c) **Parteċipazzjoni:** li jkollok konsultazzjoni wiesgħa u parteċipazzjoni miċ-ċittadini huwa indispensabbli biex kulħadd ikun jixtieq, imma fuq kollox jimplementa strategija ta' żvilupp sostenibbli. Il-parteċipazzjoni ma tistax tkun imħollija biss għall-approvazzjoni ta' manifest elettorali li ssir darba kull 5 snin.
- d) **Rifessività:** Fid-dokument il-KA xtaqet kieku ssib evalwazzjoni ta' dak li ġara fil-passat. Tħoss li d-dokument għal darb'oħra jassumi li bidla fil-policy awtomatikament tagħti lok għal bidla fl-imġiba.

Fuq kollox il-KA tixtieq li tissuggerixxi **I-onestà** bħala prinċipju għall-governanza tal-istrateġija għal żvilupp sostenibbli għal Malta.

Hemm xi punti li, għalkemm huma meqjusa bħala l-għerq tal-problemi ambjentali f'pajjiżna, xorta waħda tħallew barra mid-dokument. Insemmu biss in-numru eċċessiv ta' karozzi privati fit-toroq tagħna u l-impatti negattivi tal-industrija tal-kostruzzjoni. Din marret ferm lil hinn minn kemm tiflaħ is-soċjetà tagħna u qed tħalli effett negattiv fuq l-ispazji fejn ngħixu u fuq il-fibra soċjali.

Il-Viżjoni tagħraf li l-edukazzjoni hija kruċjali biex ikollna sostenibbiltà. Madankollu, il-KA tgħid li l-edukazzjoni għal żvilupp sostenibbli fost l-adulti (l-aktar għall-policy makers u għall-kunsilli lokali) għadha nieqsa. Id-dokument jagħmel sew jappella biex il-ħaddiema jtejbju l-kwalifiki u jiżviluppaw il-ħiliet tagħhom. B'hekk il-gzejjer tagħna jkunu jistgħu jħallu warajhom il-prinċipju ta' pro-business li fih jistagħnew il-ftit, u jmorru għall-benefiċċji aktar fit-tul għall-komunità li tgawdi minn ekonomija li tkun aktar pro-person.